

Desa Vrbanac

RAZLOZI OSLOBAĐANJA UČENICA I UČENIKA EKONOMSKE ŠKOLE U PULI OD NASTAVE TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE I NJIHOV INTERES ZA IZVANNASTAVNE KINEZIOLOŠKE AKTIVNOSTI

1. UVOD

Od uvođenja organizirane nastave tjelesne i zdravstvene kulture u školski sustav, zdravstveno stanje učenika u odgojno obrazovnom procesu stavljeno je na prvo mjesto, a s tim i nastali problemi vezani za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture.

Nastava tjelesne i zdravstvene kulture obvezatan je predmet u svim osnovnim i srednjim školama te na fakultetima u Republici Hrvatskoj.

Prema Zakonu o srednjem školstvu nastava tjelesne i zdravstvene kulture mora se organizirati s dva sata u tjednu i s najmanje jednim danom razmaka između dvaju nastavnih sati. Zbog antropoloških razlika među spolovima te različitih osobina i sposobnosti moraju se poštovati određene razlike sadržane u osnovama programa tjelesne i zdravstvene kulture za učenice i učenike. Nastavu treba organizirati odvojeno, za učenice i učenike. Samo iznimno može se izvoditi nastava tjelesne i zdravstvene kulture za učenice i učenike zajedno, ali uz uvjet, ostvarivanja različitih, odnosno prema spolu prilagođenih programa.

Da bi se specifične zadaće tjelesne i zdravstvene kulture ostvarile, a kroz njih i opći ciljevi odgoja i obrazovanja, potrebno je da učenici redovito prate nastavu i da kao kod svakog drugog predmeta, svladaju, naučeno gradivo predviđeno za pojedine razrede.

Međutim, tjelesna i zdravstvena kultura, kao nastavni predmet u školi, ima specifičan položaj u odnosu na ostale školske predmete i to zato:

1. jer je to jedini predmet koji ima utjecaj na rast, razvoj i zdravlje učenika
2. jer je to jedini predmet od kojeg učenik može biti oslobođen
3. jer je to predmet koji pobuđuje najveći interes liječnika

Pitanje oslobođenja predstavlja ozbiljnu medicinsko-pedagošku problematiku.

Suvremenim načinom života mladih uz lošu educiranost i nedovoljnu pripremljenost za život, uz sve manje kretanja, odnosno pomanjkanja tjelesne aktivnosti, lošu i neadekvatnu prehranu, zloupotrebu sredstava ovisnosti, kao i neuredni dnevni ritam sna i rada, dovode do narušavanja zdravlja mladih. Sve to

ima negativan utjecaj na kvalitetu življenja tj. na rast i razvoj a kroz to i na zdravlje mladih. (V. Findak, Neljak, B. 2007. – Tjelesno vježbanje u funkciji unapređenja kvalitete života najmlađih i mladih).

Na početku svake školske godine organizirane su komisije u sastavu liječnika specijaliste školske medicine, profesora tjelesne i zdravstvene kulture, i učenika koji na osnovi mišljenja i dijagnoze liječnika specijalista donose odluku o vrsti i trajanju oslobođenja od nastave tjelesne i zdravstvene kulture. Na osnovi liječničke dokumentacije učenika, ima se uvid u njihovo zdravstveno stanje. Konačnu odluku o vrsti i trajanju oslobođenja od nastave tjelesne i zdravstvene kulture donosi nastavno vijeće škole. (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske)

2. METODE RADA

Za ovo istraživanje izabrani su učenice (Ž) i učenici (M) Ekonomske škole u Pul, koji su tijekom mjeseca rujna 2006. godine zbog zdravstvenih problema pristupili liječničkoj komisiji za oslobođenje od redovite nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Ovaj rad ima nekoliko ciljeva, kao što je:

- analizirati zdravstveno stanje učenika na početku školske godine
- utvrditi opravdanost za eventualno oslobođenje od nastave tjelesne i zdravstvene kulture (djelomično ili potpuno oslobođenje od nastave tjelesne i zdravstvene kulture, za polugodište ili školsku godinu i sl.)
- informiranje učenika o sadržaju rada na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, prema zdravstvenim mogućnostima.

Također, je u ovom istraživanju korišten anonimni anketni upitnik, a zanimalo nas je:

1. broj oslobođenih, djelomice i potpuno
2. razlozi oslobađanja od nastave
3. imaju li organiziranu nastavu po posebnom programu
4. jesu li zadovoljni takvom organiziranom nastavom
5. je li osjećaju potrebu organiziranja nastave po posebnom programu, prilagođenu njihovom zdravstvenom stanju
6. također je anonimnom anketom ispitan interes učenika prema različitim kineziološkim aktivnostima u njihovo slobodno vrijeme – izvannastavno.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Na početku školske godine, tijekom mjeseca rujna 2006. za učenice i učenike Ekonomske škole u Puli organiziran je liječnički komisijski pregled u cilju oslobađanja od nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Također, je provedena anonimna anketa u cilju utvrđivanja interesa učenika prema različitim kineziološkim aktivnostima u njihovo slobodno vrijeme.

U Tablici 1. prikazana su razredna odjeljenja i broj učenika u njima na početku školske godine 2006./7. Vidljivo je da u svim odjeljenjima dominira ženska populacija, što je i za očekivati s obzirom na nastavne planove i programe to jest buduća zanimanja. Najmanji broj učenika upisan je u III. razredu, a najveći broj učenika nalaz se u II. razredu.

Jednako tako iz podataka u Tablici vidljivo je, da je od ukupno 347 učenika Ekonomske škole u Puli, komisiji pristupilo 26 učenika ili 7.49%, od čega je 23 učenika ili 6.63% djelomice oslobođeno od redovite nastave tjelesne i zdravstvene kulture, a potpuno oslobođenih nema.

Tri učenika, koji su pristupili komisiji za oslobođenje, nisu imali zdravstvenih razloga za oslobođenje.

Razlozi djelomičnog oslobođenja su:

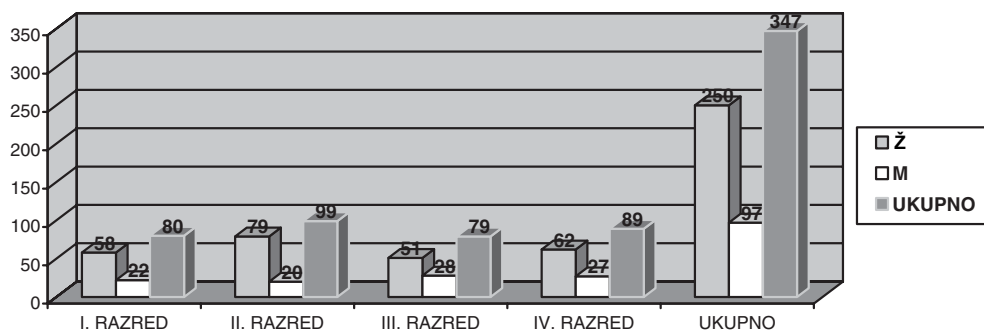
- respiratorne smetnje,
- abdominalne,
- neurološke,
- urogenitalne,
- endokrinološke i
- lokomotorne

U Tablici 4. nalaze se rezultati da od ukupno 280 učenika (Ž) Ekonomske škole djelomice je oslobođeno 19 učenika (Ž) ili 7.6 %.

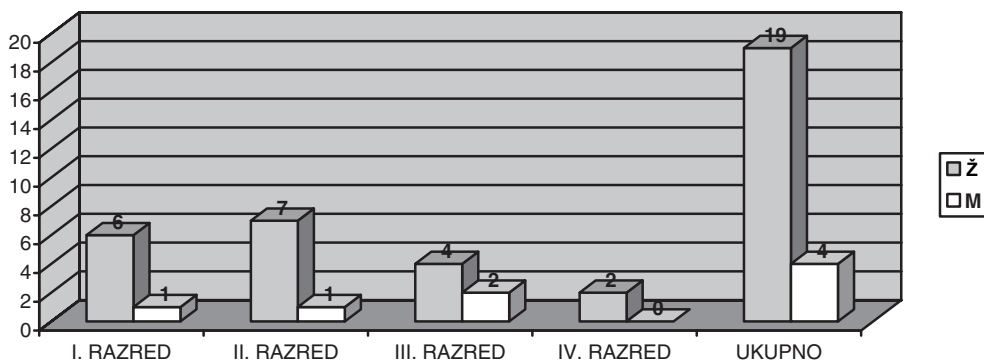
Tablica 1. Broj učenika u razrednom odjeljenju i broj oslobođenih

Razred	Broj učenika u razrednom odjeljenju 2006./7.			Broj učenika oslobođenih od nastave 2006./7.				
	Učenici	Učenice	Ukupno	Djelom M Ž		Potpuno M Ž		Ukupno
I.	22	58	80	1	6	0	0	7
II.	20	79	99	1	7	0	0	8
III.	28	51	79	2	4	0	0	6
IV.	27	62	89	0	2	0	0	2
Ukupno	97	250	347	4	19	0	0	23

STRUČNI RADOVI IZVAN TEME

Graf 1. Grafički prikaz broja učenika i učenica po razrednom odjeljenju

Graf 2. Grafički prikaz oslobođenih učenika i učenica

Tablica 2.

Ukupno učenika	Oslobođeno učenika i učenica			
	Djelomice	Potpuno	Ukupno	%
347	23	0	23	6.28

Tablica 3.

Ukupno učenika	Oslobođeno učenika –M-			
	Djelomice	Potpuno	Ukupno	%
97	4	0	4	4.12

Iz Tablice 3. vidljivo je da je od ukupno 97 učenika (m) Ekonomske škole djelomice oslobođeno tri učenika ili 3.08 % a potpuno oslobođenih nema.

Tablica 4.

Ukupno učenika	Oslobođeno učenica – Ž-			%
	Djelomice	Potpuno	Ukupno	
250	19	0	19	7.6

Tablica 5. Najčešće bolesti kao uzroci oslobođenja

SUSTAVI	BOLESTI	BROJ UČENIKA
1. RESPIRATORNI SUSTAV	ASTMA	2
2. ABDOMINALNI SUSTAV	CELIAKIA	1
3. NEUROLOŠKI	EPILEPSIA	2
	ST. POS.CONT. CAPITIS ET COMMOC. CEREBRI	1
4. UROGENITALNI	1. NEPHRECTOMIA L. SIN.	2
	2. AFUNCTIO RENIS SIN. CUM. HYPERTENSIO	1
	3. VUR. ST. POST. OP	1
	4. PYELO NEPHRITIS RECID.	1
5. ENDOKRINOLOŠKI	1. DIJABETES MELITTUS	2
	2. HIPERTHIREOSIS	1
6. LOKOMOTORNI APARAT 14 učenika	1. SCOLIOSIS	4
	2. SCOLIOSIS DUPLEX	1
	3. KYPHOSCOLIOSIS	1
	4. DISFUNCTIO POSTULARIS	1
	5. ST.POST.DIST.ART.PEDIS.DEX	1
	6. PEDES PLANOVALGI	2
	7. LUMBALGIA	1
	8. METATARSALGIA	1
	9. ST.POST.FRACT. FEMORIS	2

Niti jedan učenik nije djelomice oslobođen zbog jednog, već je navedeno više razloga.

Najveći broj učenika ima zdravstvenih problema zbog oštećenje lokomotornog aparata, zatim slijedi respiratorni sustava, te neurološki i urogenitalni. Nažalost, značajno mjesto zauzimaju i bolesti endokrinološkog sustavu.

Prikazano zdravstveno stanje učenica i učenika Ekonomske škole u Puli na početku školske godine nije konačno, bar prema dosadašnjim iskustvima, za očekivati je da će tijekom i na kraju školske godine doći do povećanja broja oslobođenih učenica i učenika od nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

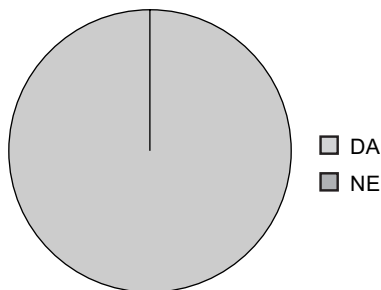
Iz ankete je vidljivo da svi učenici imaju organiziranu nastavu tjelesne i zdravstvene kulture po posebnom programu to jest na istom su nastavnom satu s ostalim učenicima koji rade po programu koje je propisalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

Veći dio učenika nije zadovoljan takvom organiziranom nastavom i žele da škola organizira posebnu nastavu s učenicima narušena zdravlja. Iz dobivenih odgovora u anketi može se zapaziti i da jedan dio oslobođenih učenika na nastavi sjedi i ne radi ništa, neki povremeno nešto rade, dok mali broj učenika ima svoj program po kojem rade. Traže da su na nastavi u skupini s učenicima istog spola i zdravstvenog statusa, a da program bude tako koncipiran da u sebi sadrži energetska i informatička komponentu. (Mraković 1994. Programiranje i kontrola procesa vježbanja).

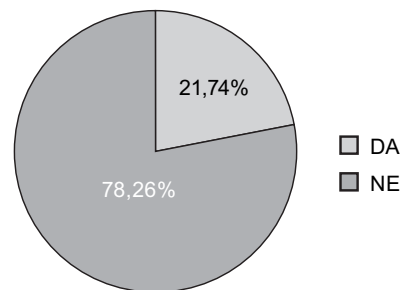
Svaki program trebao bi imati za cilj da utječe na promjene osobina i sposobnosti te podizanja razine motoričkih znanja. Te dvije komponente, razvoja osobina i sposobnosti, u postojećoj praksi, s postojećim tjednim fondom sati u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, teško je realizirati. (M. Mraković, V. Findak 2001. Programiranje opterećenja u području edukacije, sporta i sportske rekreacije).

Zanimanje za tjelesno vježbanje u slobodno vrijeme različito je s obzirom na spol. Svi djelomice oslobođeni učenici (M), Ekonomske škole, njih četvoro ili 100% vježba u slobodno vrijeme, a to su načelno aktivnosti: odbojka, košarka, nogomet, trčanja i vježbe snage.

Od ukupno 23 učenice Ekonomske škole koje su djelomice oslobođeni njih pet ili 21.74% nije uključeno u nikakve izvannastavne kineziološke aktivnosti. Ostalih 18 učenica (Ž) ili 78.26% djelomično oslobođenih, bave se različitim kineziološkim aktivnostima. Najveći interes je za slijedeće aktivnosti: odbojka, rolanje, ples, korektivna gimnastika, trčanje, plivanje, karate, vožnja biciklom. Veliki dio učenica uključen je paralelno i u Glazbenu školu, te nemaju vremena za ostale aktivnosti.

Interes za tjelesno vježbanje u slobodno vrijeme oslobođenih učenika

Interes za tjelesno vježbanje u slobodno vrijeme oslobođenih učenica

4. ZALJUČAK

Od ukupno 347 učenika Ekonomske škole u Puli, na početku šk. god. 2006./2007. oslobođena su 23 učenika ili 6.28% . Međutim, to nije i konačno stanje. Kao i dosadašnjih godina, za očekivati je tijekom školske godine porast broja oslobađanja od nastave tjelesne i zdravstvene kulture, kako djelomičnog tako i potpunog oslobađanja.

Iz ankete se vidi da interes učenika za izvannastavno i izvanškolsko vježbanje postoji, različito prema spolu. Neke učenice izbjegavaju svaki vid tjelesne aktivnosti. Zabrinjava činjenica da se ženska populacija od najranije mladosti, kada se razvijaju navike za vježbanjem, isključuje iz tih aktivnosti, pa čak i onda kada se zna da se vježbanje ne može zamijeniti nikakvim medikamentoznim sredstvima.

Primjereno navedenom, postavlja se pitanje kako kod mladih raznim izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima povećati zanimanje i razviti svijest da koriste vježbanje u funkciji unapređenja kvalitete življenja, a time i očuvanja zdravlja? (Findak, Metikš i Mraković 1994. Civilizacijski trendovi i biotički opstanak čovjeka).

5. LITERATURA

1. V. Findak, Neljak B. (2007.): Tjelesno vježbanje u funkciji unapređenja kvalitete života najmlađih i mladih. Zagreb, 2007. Zbornik radova .Međunarodna znanstveno – stručna konferencija
2. V. Findak, Metikoš D., Mraković M. (1994.): Civilizacijski trendovi i biotički opstanak čovjeka. Rovinj. 3. ljetna škola pedagoga.
3. V. Findak, Maković M. (2001): Programiranje opterećenja u području edukacije, sporta i sportske rekreacije. Poreč, 10. lipnja škola pedagoga fizičke kulture.
4. Mraković, M. (1992.): Uvod u sistemsku kineziologiju, Zagreb
5. Mraković, M (1994.): Programiranje i kontrola procesa vježbanja, Zagreb, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.